

Historie van Troyen (fragment)

<https://hdl.handle.net/1874/334865>

Fragmenten
van
Maclant's Werken
— ka. 1330-34

Hs.
4 F 18

Hs.
4 F 18

1330 (*Eccl. 479.*) *Membr. 4° 4 ff. 2 col. Saec. XIV.*

Fragment van **Jacob van Maerlant's** Trojaansche oorlog of berijmde vertaling van den Roman de Troye van Benoît de Sainte-Maure.

Uitgegeven door W. C. Ackersdijck in de N. Werken der Maatsch. van Ned. Letterk. 1e dl, 1e stuk. (Leiden 1824), bl. 201—86. Zie ook: Jonckbloet, *Geschied. der middennederl. dichtkunst*, dl. II, bl. 388 vv.

1331 (*Var. 453.*) *Membr. 4° 4 ff. 2 col. Saec. XIV.*

Fragmenten van **Jacob van Maerlant's** Spieghele historiael, 1e partie 3e boek.

Behelzende Hoofdstuk XXIX vs 47 tot het einde; XXX vs 1—4; van vs 7—42 de eerste syllaben; XXXI vs 29 tot het einde; XXXII vs 1—13, 16—51; XXXIII vs 1—36, 39—50; XXXIV vs 1—22, 25—60, 63—68; XXXV vs 1—28, 31—46; XXXVI vs 1—19, 22—50; XXXVII vs 1—5, 8—42, 45—48; XXXVIII vs 1—30, 33—67, 71—82; XXXIX vs 1—22, 26—44; XL vs 1—15. — Van een gedeelte van hfst. XXXV—XXXVII zijn de eind- of beginsyllaben weggesneden.

1332 (*Var. 450.*) *Membr. 4° 1 f. 3 col. Saec. XIV.*

Van ons heren wonden. Strophisch gedicht bekend onder dien naam en toegeschreven aan Jacob van Maerlant.

Bovenaan 19 regels latijn, doorlopende tekst, van een godsdienstig geschrift. Dan volgen de 19 stropen, in 3 kolommen, overeenkomende met 1, 2, 3, 5, 6, 4, 7—10 in de uitgave van Verwijs. Elke strophe heeft een opschrift in rood. (1) Totten ghecruusten ihesum. (2) Ten cruce ons heren. (3) Totter crone ons heren, enz.

Op het gedicht volgen weder eenige regels latijn en dan het opschrift in rood: „Feria sexta legentur iste oraciones hora eundi dormitum”, waaronder een 20tal regels die grootendeels onleesbaar zijn geworden.

1333 (*Var. 451.*) *Membr. 4° 2 ff. 2 col. Saec. XIV.*

Fragmenten van het gedicht **Die Dietsche Doctrinale** toegeschreven aan Jan van Boendale of de Clerk.

Fragmenten uit een HS. in fol. zoodat de regels voor een deel zijn weggesneden. Blad 1 behelst een deel van de Prologhe en van de hfst „Van leeringhe” en „Van spraken ende tongen te dwingen.” Blad 2 een deel van het 2e boek, tusschen vs 401 en vs 583.

1334 (*Var. 452.*) *Membr. 4°? 2 ff. 2 col. Saec. XIV.*

Fragmenten der Nederl. bewerking van den roman **Die Rose**, aan Heinric van Aken toegeschreven.

Uitgegeven door J. G. de Hoop Scheffer in *Verlagen en Berigten* uitgeg. door de Vereeniging ter bevordering der oude Nederlandsche letterkunde, 1e jaargang, bl. 44 vv.; later door E. Verwijs in zijn uitgave van „Die Rose van Heinric van Aken”, bl. 245, 246. (*Zie ook U. oct. 16*) en door Heerom

Fragmenten
7 van Maerlant's
Trojaansche Oorlog.
hs. 1330

no 18
pl. F

Aevan med
Scripte
No. 4

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.

Nº. 479

Handwritten notes:
12. 15. 16.
17. 18.

Fragmenten van Maculants
Troyaansche oorlog, uitgeg. door
H. C. Scheerddijk in de N. Werken
der Maatsch. van Ned. Letterk.
I. 1 (1824), bl. 201-86.

Faint, illegible handwriting, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Th en soude he met onghonc conen
Th en soude alraef vdragen
e n met haren licht ragen
u o hare toren no haer vhes
h ier bi wate de waerheit ghes
e n oec machter selue waer wale
D ie heft ghehoert det doxpar tale
D ie leit de gene die minn den man
D at hi sine houe gredes an
D e onghedde he wet te vorren
D e sal nach een veld dage horen
V ande den gene die Willo vrede
D at hi va este en van grefelle
S al sijn vhes hebbe ver goud
e n danie en garlaen met hound
o m lichte en on seade re danc
S men vande hi of so ewe
e n een der bester die vbleest
i n hiet man die ridd name hoest
D ie he ghehet en si een
D ael mijn h heetve en el h g en
n o van greek no van tvien
h sal vscuude sine prouen
h o v some en openbare
D iet so houerdech no so mare
o m al dat greekte he
e n acht hne groete m n o spe
h i en sal hebbe goede dueniv
o f hi maect he sijn oep re sure
D at hi v heuet vloren
V are wed en brinc me he telore
V an minde monde sond brief
i n haren met best hi mi hef
o n el geen so vrom man
D ie ic wilke dat in an
g uert in onte he te hee
i e wane wel bi mine wer
o mde mi dnn here in soude met p
o m deper heit te dene de minn
D ie enaie uam cel of on hare
e n si andvde vrom no v
g aduolen ic auf d: wel
i onse seu h dner wel
i e vromt ion s m die ston
v blinc in hese no gesont

D ie enape volgeds die strac
D iene leide ten ozlog
D ienech graue en bertuge
e n Wel menech hoge barven
o veste ramerliken in de toen
V was com mijn h parns
D iet menezu ridd houdech en vme
D ie menezu sanant met he behe
S i redon ghesiet en al sochte
e n spanne sellente en logen
D at die die quarele vlogen
D ance vintre duet die haged
D aer nel so stant no so lchagel
h e induet dat hi wel heft gelme
o ach in werten hie ontforen
i n wils v lang make niet
D el so graet vnoet gesciet
e n selke stede coathke
e n sach nome man del gheke
D at my gescieden leden sidu
o ar die van greekte tesenude
S i en colte niet gedagen
S i en vloen d si dandre sagen
a l binne hare padrehoene
o ar die mijn h aganteneone
D ie he suetvert d heft gedaen
D aer en waere geen orgaen
S i en ware niet of gescloert
D us waert te vore ghesiet
D at hi die waerde hant soude
o v wande niet dat si vhouden
D ie greekte doe sine com sagen
h eide niet vriend en met mase
D ier hi x met he broche
i e wane men vre such mochte
h aer gunore eer si ware vonte
g erden op oke helme gebonde
S elc om hant sechte in hande
e n sloege met spe i op haer wande
e n laden die herte en die hie
D ie vete va hare speere liden
h e colte halfsch niet besuren
b eide van buone en van liden
W aser vele in grotten vare
D ie oke vrom harentard

Maer die ridde ware af geseke
 Die moechen sien gemiden bicken
 Die stuchte hangt conuerturen
 Wilt die v segge al daerinturen
 Die daer gesaede in const gedouen
 Die te tu mijn her aganennouen
 Hest die van troien wederstaen
 O nder doer en gevaen
 O oeffte si in riddere laten
 Hier mesuelt he vromaren
 Dat si moeste rumen rfele
 Dat si die haer diet out vrelt
 Dat groet vliet en dat seer
 Die hadde si vromen ne bmeer
 Die hadde gedaen polidamas
 Die va danale here was
 En niet he die co fiden
 Die menegge prince menegge lane
 En menegge ridde hadde daer
 Die vane wel weeren ou waer
 Dat at hure v hadde van maismeden
 Te gretal van polidamas lieden
 En tanc niet getellendwel
 Nommet menech ridde suel
 En goet gepreuet te menegge stonde
 Ware met he die dier de wonden
 Die si houdte ware onsiene
 Hier bi beoende die ruyene
 Die sive vloren optien dach
 Eert hier toe qui was menech slach
 Liede ontfangen en gegreuen
 En menech hoge man d lileuen
 Die weet wel dat in vint geseride
 Eer sile van den velde d ruyen
 Dat si v riddere vloren
 Stare en coque en de xieren
Recht optie gracht bi te mine
 Wal die vreslike seker ture
 Al den dach al euen groet
 Die bleef menech goet uan doer
 Die men te rechte mochte chagen
 Die viden die te palais logen
 Die machten wel algad sien
 V ergraden inge en vlien
 En vmen d wel of ande stoet
 Polidamas dede menech gmoet

Die in moude pongs d hi bi vrom
 En enech oze en in ewe d man
 Die ede hi d stane en wessan
 Te oze die ionfen die d waer en
 Wisten sine gedochte ware
 Die ar an haer daer en onhaer tale
 En wart niet met gelvare des
 Die en mijn her dyomees
 En quamen niet ande te gader
 Die au of manke ande vader
 Die anders broed hadde vlegen
 Die hadde onderlinge gheuegen
 Lange haer senp en in
 Die vane daer in al den strit
 Die gene twee so fellike wsterde
 Die brakte haer sechte d si pegerde
 Die ymmede vger vte gerride
 Die dat hi en sijn oel beide
 Die pr erid stonde onder veer
 Die ne was men en docht he ge
 Die at hi darm no been ne lre
 Die en groet stare oze d hi op sar
 Die at heft he en sariant genas
 Die er hure op wad couste comen
 Die iere twil se profent af Ade
 Die elene en ande vrollu mede
 Die age die iocle en dat gmoet
 Die ene tart dandire vire voer
 Die en helike meneg vngare geder
 Die oldamast en sere gepreter
Alle trivlus ditz hadde onfaen
 Vngert siet hi in heft gedaen
 Die in here menegge houeschede
 Die ele on alle dandire mede
 Die hi un enren unnen dede
 Die at lone he god sagie die stede
 Die en tijt dat ic he danke mochte
 Die en hi danc aue mi sochte
 Die ic af hadde mogenheide
 Die ic he danc mochte mede
 Die sooudie harde blide sijn
 Die ic wille algader wesen sijn
 Die en altof staen te sine gelode
 Die e bliuer wel vriet vaert te gode
 Die en slye danc here aldus
 Die e heft vmeren trivlus

He salve selke wente op den
 her sal breche selc arthen
 dat noch vast es en goet
 hi en helde mestr en onhax
 hi sal he rugge so noch bedin
 en sal van sine hejagelheden
 hede van slage en va beken
 ez sine sone amie spreken
 e si in al dat laer al ouer al
 f o dew hi oer alle de sal
 h ter na tachtelie wrallen
 also hi achilles en sine geselke
 h ider die va trouen so coot
 die menegge flach en hoer
 h adde daer van he outfaen
 f i moeste sturue ochre bestaen
 h e te w zane en te werne
 h es en stont he met colarne
 p ochta dat si ho dade ter weie
 achilles met sine spax
 v o i die oese vallen neder
 e si alle wonden opstaen weder
 u e crachte si la met orgaen
 f i waer si van he bevaen
 d ar he oud die warte wer
 f achilles was so vreec
 d arie van trouen sijn odaen
 h em en come helpe saen
 volus fac op fesselande
Mie wane me in gene lande
 na na no vre in gere stat
 h erer oel vande dan wal har
 h i hadde end wort hartlich au
 f coemten ne sach ho ar man
 f o o duet aec uelera
 h i woech hroel selc min no mear
 o er ene valstene groene
 e ne sendt met ene rode piroene
 d ar he huilida sine amie
 h adde gegoue op goedebrie
 h ehu he in die hart gegoue
 d arienech mede blaet sin leue
 h i hadde ene helm in goede stae
 d arienech groet steen va kerstike
 f come in en uenech smayn
 d ie blaete weg dat somesom
 a it of hi al ont secken ware

T roilus was wordt gewan
 v an ene sine in d die voer iosthen
 d ar achilles om met sine banier
 e n hest den gene so gelichte
 d ar he sijn hte moeste lachten
 d ar hi neder viel ope gras
 i n weet hoe sine name was
 m ar troilus hadt grote rouwe
 w as hi was he wel getrouwe
 e n te sinen dienste geyer
 h ter ome es recht dat he es loer
 t roilus dede die die vgonde
 h i ne coite he met lang onthoude
 h i en floech te he waer met in d
 i n middelst van der lichte side
 h est in den hox achilles geraver
 e n hest te ene wande gemact
 d te sijn seile dwe an dede
 h aithery en sid mede
 h i liet he sijn ar die wrede
 e n ware he met vgonde goede
 w aer hi sieted wae stuf
 h i hadt in gelaten daf
 o ar die stelic die hi oer sine
 w as met so elene dat hi ontgint
 f a lichtlike hi en moeste
 f in geerde maken woeste
 e n wart gedvont so onladne
 d ar hi die naeste victriennachre
 o oeste hege op sin bedde
 h i hadde selc hee weide
 w arienech he wat op gesprong
 o en moech he wel hekte gefonge
 d als men vor den doden duet
 o ar hi was so dapper en so goet
 e n ten erke dar hi op quam
 e n hi was met sine breide min
 e n daer loen met hant gegou
 f prant hie in soud stegeroep
 e n troilus hadt met so gelaten
 d arienech vor trouen saen
 e n haete hi met all hi he dede
 h i hadde te sijn d hi he mede
 d arienech flach so mrefelic gaf
 d ar ont dans siet der af
 e est also all hie vtekt
 d arienech hest ande met gehelt

D an of her ware i domestlach
 d ware on al so groet gretach
 f o groet gelie so groet geloep
 f riele hi werrege uer hoep
 m m her htoz qui gerden
 h o b e l e s i t m i e r s i n i k e a d e s e d e n
 d i e h e l i w a r e m a r t h e s e m i n i
 h i e n s i n b e o o d f l o e g e e n f i k e
 f o d a t i n m h e d u r t e g e n a t e
 f i d a d e n l u k e e n h a m o o n k e n
 f i l u k e s t a d e s i k e a i t s o n e
 d a e r v l a g e d i c k e d i e n e n s o n e
 d a n s i n t e w i n t e o f t e r e z e n
 f i f l o e g e n m e n e g e c o n t e d e g e n
 o e r h e l t e s i n v e l e x l o r e n
 h i n e w a r t v a n h i n e m e g e b a r e n
 d a t w a n t w e l h i g u l e n t i d
 d i e h o r d e s i n t e v a s e n e m i e
 d e r d a d e n d i e t r o y e n e p i n e

W e n n a m e n e p h e g r o t e l o r d i n e
 o m a c h t e t e v a n
 f i h a d e n t o e r s o l a t e g e d e n
 d a r d a e r a l c o m w a r e s o d o e
 n e m a r t e l a m o n m e r q u i t t e
 e n t i e h e r t o g e v a n a r e n e
 d i e s i n g o e r h a t v a h e t e l e n e
 h i w a r e a n d e r s g e v a e n l i e u e n
 q a r d a t s i h e l t e g e g e u e n
 e n o n f a n g t m e n e g e n f l a c h
 h e r h a d d e g r o e t s i d e h e r s t e d a d h
 a c h t l o s v e r d a d e n e n s i n l i e m a g e n
 d i e n s i m e m i e r o g e n s a g e n
 h a d d e d i e t r o y l o n g i e g r o e t
 w a r t h i v a l d e s i n e n o n f e r r
 d a t s i n e t a m e s e o n d e m o c h t e n
 d o c h t r o n g e n s i e n v o c h t e n
 d a t s i n e v t e r p e r s e n l i n c h t e n
 m e r t d a e r m e q u i t h a d t l e a d h e
 c e c g r i c k e m e r v i n e m i n
 h e r l e y a c h t e s i c l o n e g e l v i n
 d a t s i d u r e n o m a n x l o r e n
 f o m e n e g e r i d d e v t l e a r e n
 d o c h w e e l t h e h e d s i t s e k e d r i e f
 d a n h i d o e r w a r e w a r h a e r v l e s
 h a d d e m e e r e g e d e e l t x f o u r
 f o m e n e g e v a l a c h t l e s e n s o s t r u t
 d i e s i n s i n s c l a e t

D i p h e w a s a l h a e r t o v i l a e
 w a r m a g i c h e r a t f e g g e m e
 f e a c h t e e n s e l d e b r a k e g a t t e
 d i t e g a d e r v o o n t e e t e n e n
 o e n m o c h t e d s i e n g e r e e t f a u e
 h a c t l i g e h e l m e e n t u r e n
 f i e n p r i n d e m e o m m i d e n
 a v e n d e n a n d i e n d o e s i n w e
 o f a m t e n o m o u v l e a n d e r b i
 d u f h e u e r a l d e n d a c h g e d u
 e n e n d i n l a n e s o m e e r x f i n
 v m i n e r e n t h e d e n a c h t b e u d
 d i e d a c h l e e t d i e a v o n t q u a
 d i e l e m i e r h e r o n d e r h a n n
 h e i d e v a h a r e e n v a l o n e
 r r o c h t e s i o p h o e r e n w a r e
 d i e l s i o n t r a d e n e n w a n e
 o r w i c h e s i n e n g e f e l l e s t a e n
 d i e l d a g e s w a t e r n e m a x g e d u
 n o g e g e n e s t r i c k e n o f l a g e
 d a u f g e d u n d e t x x x d a g e
 d a r s t e l e s t a g e s e n e v o l t a n
 e n n a c h m e x l e e d e n w i l d
 o u c h e r v a n s e d i e n a c h t v d r e e
 d a t s i t d a r s d i e r r o m a n t b e l

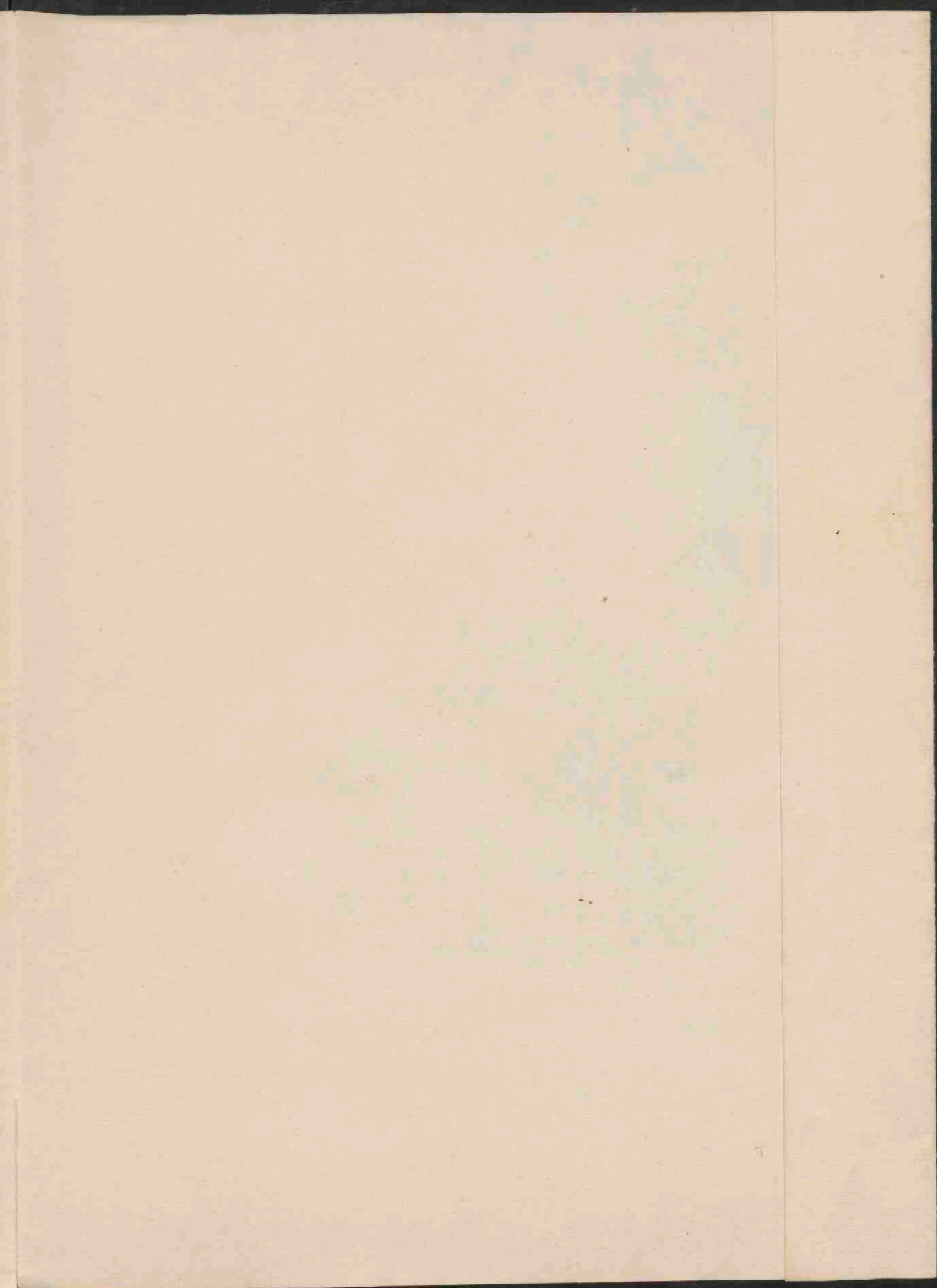
H e r h y e r v o r e d a e r t f e g
 e n h i v a n d e r t e e l s t e n s i n
 x x x d a g e w a l d i e s i n g g r
 o b l e e f m e n e c h r i d d e r d o e r
 e n g o u q u e r t i n v e l t e s i d e
 e e r s i s t r i c k e v a n d e n s i n
 f u v e n h a m e n d e b l e u e n
 d a r v o n d e d i n e t r o u w e n
 b i n t e t r o n e n h a r e m a g e
 i n d e n t o z n o t h i n d e e n t e
 w a p h o e t e n t a n l i e n g e t e
 d i n d e v e n a w l i e d a r t s y c o m
 o r e n e q u a r t e a l s o g r o e t
 d a t h i n a w a l l e n e d a e r
 e n h i d n a h i v y d a g e n
 g e n e w a p e n e m o d e r a r a g
 u o l u e n n e v a t r i e n r i d e n
 d i e l h a d t s e d e g r o e t r e n r i e
 f a u e v r e n t d i e l i e n v e n
 h i n s o n d e r h e m e s t r e d e n
 f i h a d d e a l t o e f s t a e r g e l e
 d i e l c l a g e s i n a c h t e n d a e

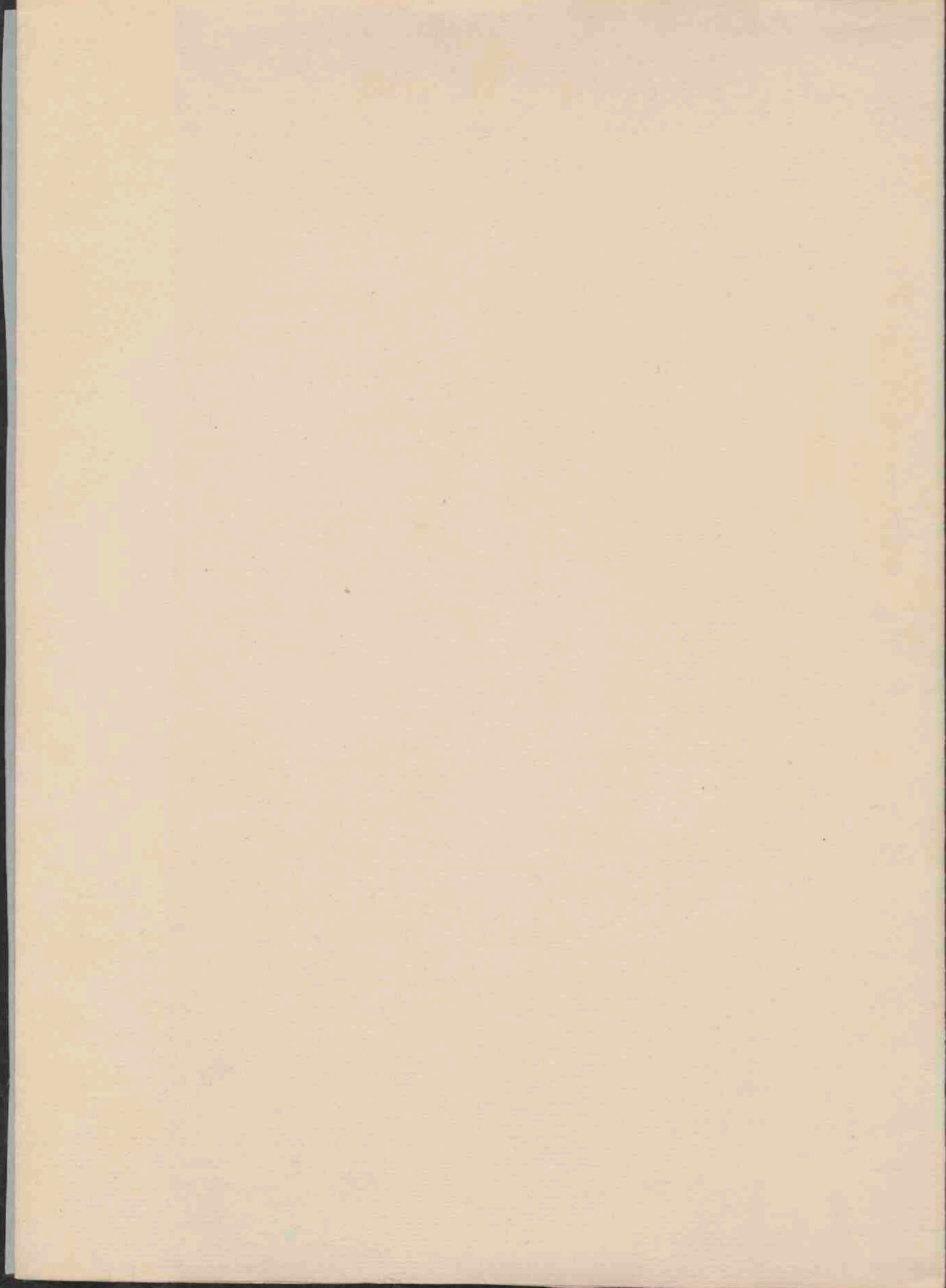
+ hemelliche thesaurien
 Die waren vele int gebroech
 In allen der cameren gnoech
 Anders geen hefte was daer
 Dan daer af nie was so claer
 Daech soner ture sijn seker das
 Al het daer in nachte was
 Van prasmen en van sandmen
 Van carbonelen en alabondmen
 Ware die lichte al beser
 En niet goede vheuen liet
 Van historien van scriften
 En van meneger figuren
 Die an die want stonde bescrene
 Ayer finon goude wel vheuen
 Des rucke v te reche met
 Want het want te hoene vdrict
 Ar daer ware hoeneke vier
 In elke pilae' some en diev
 Doen was gemaect van slawene

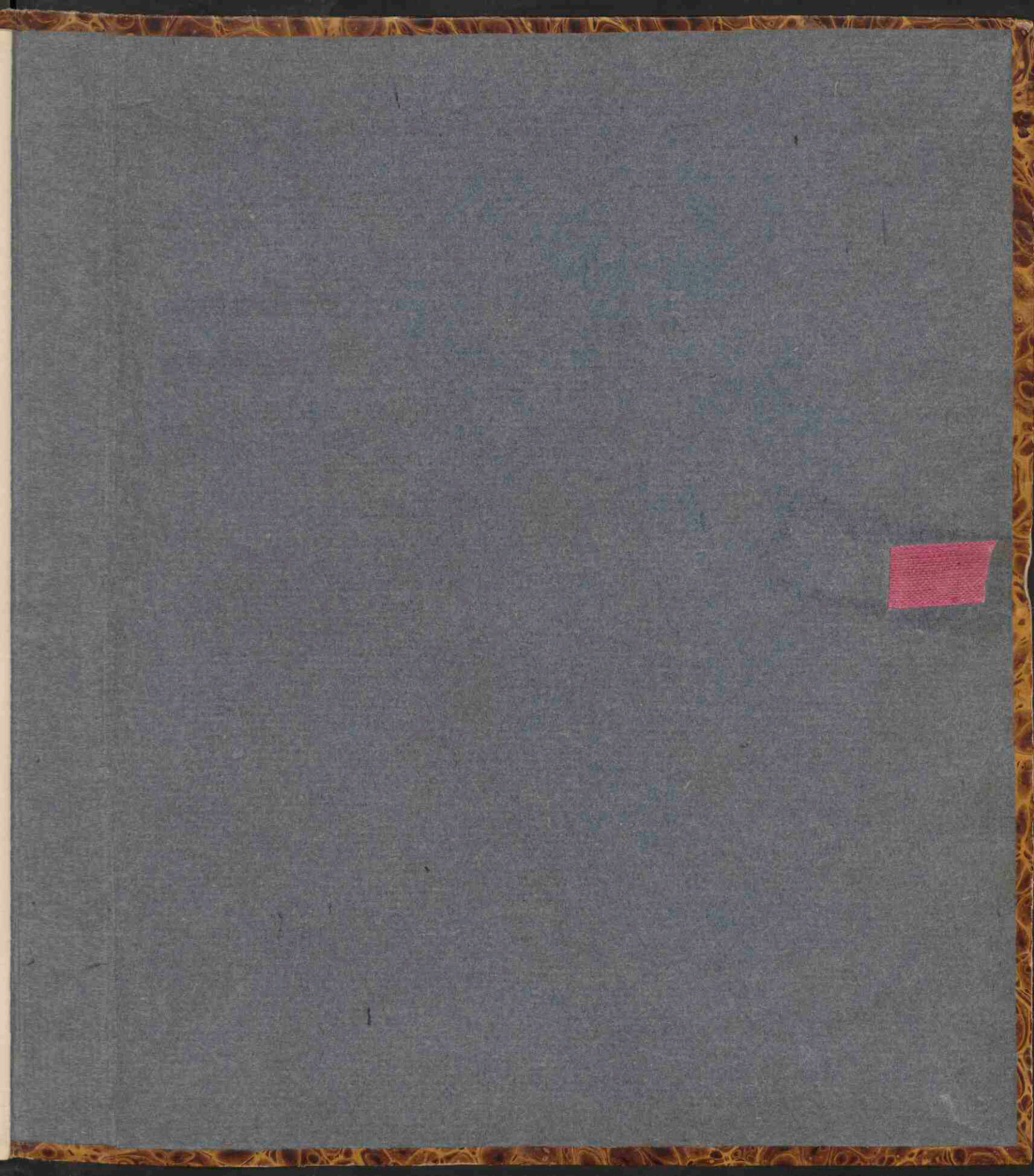
Dand van ene ratpre groene
 Die die een omhel merket der
 Eene vierde van gagar es
 Die tuitste dief merke woude
 Wat meneg' mare wt van goude
 En menene alsics gevredet
 Also rike in van goude
 Die ay de minke becolte mochte
 Die poete van wilen gedochte
 Die vele in gromanhen wille
 Hadse gemaect bi selke lichte
 Dat ay elke pilae' stuet
 Een gebede diere en guet
 Ay ene woude geen gwer tegt spant
 Die twee diere soecht waren
 Hande gichte van ion frouwen
 Dandre des moechdi getrouwen
 Dachten y wenchvan l...
 Tene en gevat wet also
 Dat noint man sach beche so diere
 Gefozmeert in die in anuete
 Diele sach dat he dochte
 Dat elc vringel wese mochte
 Ene ionst die daer waer
 Hilt ene spiegel diere en guet

Die spiegel was niet loes
 Ay al den liden vnni atroet
 Wie so in die camere quam
 Tine gedane hi vnam
 En sach wel ter seker stat
 Wat saken an hem messar
 Alho wat die spiegel gemaect
 En soverleke gemaect
 Dat si sonder enech waren
 Al die waecher mochte vlt
 Die ionfdu all he haer h
 Of haer mantel wale haer
 Of vimpel of touerhaef
 Dat was he dievne hof
 Want si he leamen te min
 En waut te boude in hare sin
 Wat en si iet tongemake
 Of te tul oer van gelare
 Die spiegel der he te vsta
 Gelact elder en gedane
 Wat so elc... segen in
 Hozt... el diende dand...

Die ionst an dander side
 Die wal tallen riden vlt
 Si runde danke en sprac
 In vuen opren pilae' lane
 Wand waer dat si niet vult
 Dieche gme si sinnen woude
 E si speldt en wavy vier in
 C... l... en daer rix selte
 T oer si dact in den dact
 Op ene tafle die was hare l
 L... en blyet van hie goud
 Die vedt... menichfoude
 Gemaect van hie en van l...
 Van euren v... van lieba
 G... van hauch en van sp...
 Van valke die seune te hene
 I pel van... rige ionst vlt
 P... d... r... d...
 v... zlogge v... en l...
 I... m... de... z... l...
 V... d... v... meneg...
 H... v... na haer man...

Hs.
Kast